

РЕШЕНИЕ

№ Ц-4

от 01.01.2025 г.

на закрито заседание, проведено на 01.01.2025 г., след като разгледа данните и документите, свързани с изменението на цената, утвърдена с Решение № Ц-18 от 30.06.2024 г., както и тези от проведените на 18.12.2024 г. открито заседание и обществено обсъждане, установи следното:

С Решение № Ц-18 от 30.06.2024 г. Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) е утвърдила цена за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт за ценовия период 01.07.2024 г. – 30.06.2025 г.

Според чл. 31б, ал. 1, т. 3 от Закона за енергетиката (ЗЕ) Комисията има право при необходимост да изменя утвърдените цени на електрическата енергия по време на ценовия период, но не по-често от веднъж на календарно тримесечие, като изменя признатия размер на други ценообразуващи елементи при спазване на принципа за осигуряване на баланс между интересите на енергийните предприятия и клиентите. Аналогична на чл. 31б, ал. 1, т. 3 от ЗЕ е разпоредбата на чл. 40, ал. 1, т. 3 от Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия (НРЦЕЕ).

Назначената със Заповед № 3-Е-366 от 10.12.2024 г. на председателя на КЕВР работна група е извършила анализ на данните и документите, свързани с изменението на цените, утвърдени с Решение № Ц-18 от 30.06.2024 г. Резултатите от извършения анализ са отразени в доклад с вх. № Е-Дк-1409 от 13.12.2024 г., който е приет от КЕВР с решение по Протокол № 360 от 13.12.2024 г., т. 4. В изпълнение на разпоредбата на чл. 47 от НРЦЕЕ е проведено открито заседание на 18.12.2024 г. След проведеното открито заседание е постъпило становище с вх. № Е-13-147-6 от 19.12.2024 г. от Държавно предприятие „Национална компания железопътна инфраструктура“ (ДП НКЖИ), в което дружеството е посочило, че приема изводите в приетия от Комисията доклад.

На основание чл. 48 от НРЦЕЕ Комисията с решение по Протокол № 360 от 13.12.2024 г., т. 4 е приела проект на решение за утвърждаване на цена за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт, който е подложен на обществено обсъждане по реда на чл. 14 от ЗЕ, проведено на 18.12.2024 г. След проведеното обществено обсъждане е постъпило становище с вх. № Е-12-00-527 от 18.12.2024 г., подадено от „Булмаркет Рейл Карго“ ЕООД.

В становището си „Булмаркет Рейл Карго“ ЕООД предлага утвърдените в Решение № Ц-18 от 01.07.2024 г. разходи за технологични загуби от 2% да бъдат понижени до размера на отчетените от предходен период в размер на 1,42%. На следващо място дружеството посочва, че няма яснота по отношение на разпределянето на разходите за извършване на дейността на ДП НКЖИ, а именно кои от тях са включени в цената за разпределение на тягова електрическа енергия по мрежата на железопътния транспорт, от една страна и от друга кои са включени в таксата за използване на електрозахранващото оборудване за задвижваща електроенергия, определяна от Изпълнителна агенция „Железопътна инфраструктура“.

Горното възражение на „Булмаркет Рейл Карго“ ЕООД е извън обхвата на настоящото

административно производство, тъй като: съгласно чл. 31б, ал. 1, т. 3 КЕВР има право при необходимост да изменя утвърдените цени за достъп и/или пренос през електроразпределителните мрежи по време на ценовия период, но не по-често от веднъж на календарно тримесечие, като изменя признатия размер на други ценообразуващи елементи при спазване на принципа за осигуряване на баланс между интересите на енергийните предприятия и клиентите. В тази връзка в хода на настоящото административно производство е направен анализ на ценообразуващи елементи на утвърдената с Решение № Ц-18 от 30.06.2024 г. на КЕВР, в частта по т. 3, цена за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт, а именно: изменението на определената прогнозна пазарна цена за базов товар за периода 01.07.2024 г. – 30.06.2025 г. спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар на електрическа енергия. В резултат на този анализ е установено, че е налице съществено изменение на прогнозната пазарна цена за базов товар, което изменение се отразява на размера на разходите на ДП НКЖИ за закупуване на електрическа енергия за покриване на технологичните разходи, а не на нивото на технологичните разходи. Също така, изменението на прогнозната пазарна цена няма отношение към задължението на ДП НКЖИ по чл. 37 от ЗЕ за отделна счетоводна отчетност.

Съгласно чл. 31а, ал. 2 от ЗЕ, когато КЕВР изменя цена и/или компонента от цена или премия, която води до изменение на утвърдените ценообразуващи елементи на друга цена и/или компонента от цена или премии, Комисията може паралелно да проведе процедура за изменение и на тази цена и/или компонента от цена или премии.

С оглед установяване на необходимостта за откриване на процедура за изменение на цената, утвърдена с Решение № Ц-18 от 30.06.2024 г. на КЕВР, в частта по т. 3, е направен анализ на определената за целите на ценообразуването прогнозна пазарна цена за базов товар за периода 01.07.2024 г. – 30.06.2025 г. спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар на електрическа енергия, както следва:

По смисъла на чл. 21, ал. 1, т. 8г от ЗЕ КЕВР определя за целите на ценообразуването ежегодно прогнозна пазарна цена, въз основа на която се формира ценообразуващият елемент на цените на оператора на електропреносната мрежа и на операторите на електроразпределителните мрежи, отразяващ разходите им за закупуване на електрическа енергия за покриване на технологични разходи. В тази връзка, Комисията определя прогнозна пазарна цена за базов товар въз основа на анализ на фючърсните и/или форуърдните сделки за този период на националната и регионалните борси, както и на относимите към българския пазар фючърсни сделки на европейска борса, както и групови коефициенти, отразяващи отклонението между средната пазарна цена за базов товар на пазара ден напред и постигнатата среднопретеглена цена от съответната група – независим преносен оператор и оператори на електроразпределителни мрежи, на пазара ден напред – арг. от чл. 37а и чл. 37б, ал. 1 и ал. 2, т. 1 и т. 2 от НРЦЕЕ.

Предвид горното, с Решение № Ц-17 от 30.06.2024 г. КЕВР е определила прогнозна годишна пазарна цена за базов товар за периода 01.07.2024 г. – 30.06.2025 г. в размер на 173,09 лв./MWh, както и прогнозна пазарна цена за същия период за групите: независим преносен оператор – 178,64 лв./MWh; оператори на електроразпределителни мрежи – 185,38 лв./MWh; производители на електрическа енергия, произведена от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия – 177,70 лв./MWh; производители на електрическа енергия, произведена от слънчева енергия – 141,49 лв./MWh; производители на електрическа енергия, произведена от вятърна енергия – 166,71 лв./MWh; производители на електрическа енергия, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 MW – 184,70 лв./MWh; производители на електрическа енергия, произведена от биомаса – 175,62 лв./MWh.

От друга страна, постигнатата към 31.12.2024 г. цена за базов товар на пазара ден напред за периода 01.07.2024 г. – 31.12.2024 г. е в размер на 250,07 лв./MWh. По данните към 30.12.2024 г., фючърсите за българския пазар на Европейската електроенергийна борса (EEX) за първо тримесечие на 2025 г. (Q1 2025) са на нива от 136,04 евро/MWh, а за второ тримесечие на 2025 г. (Q2 2025) – от 88,51 евро/MWh, т.е. за първото полугодие на 2025 г. – 112,28 евро/MWh (219,59 лв./MWh). Постигнатите нива на фючърсите за съседните пазари са с около 2-3 евро/MWh над тези за българския пазар.

Видно от горните данни, отклонението от определената прогнозна пазарна цена за базов товар за периода 01.07.2024 г. – 30.06.2025 г., която е в размер на 173,09 лв./MWh, спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар, е над 30%. В тази връзка, обаче, следва да бъдат съобразени и обстоятелствата, а именно:

Действително стойностите на фючърсните сделки за първото полугодие на 2025 г. имат прогнозен характер и се характеризират с относителна волатилност в зависимост от различни фактори, но предвид отчетените до настоящия момент цени на пазара ден напред, за да се понижи цената за базов товар за периода 01.07.2024 г. – 30.06.2025 г. под 199,05 лв./MWh (определената прогнозна пазарна цена за целите на ценообразуването по Решение № Ц-17 от 30.06.2024 г. на КЕВР, увеличена с 15%), то следва за първото полугодие на 2025 г. цената за базов товар да е около 148 лв./MWh, което е нереалистично, предвид стойностите на фючърсите и обстоятелството, че започва зимния сезон.

Видно от горните данни, прогнозната пазарна цена за базов товар, при отчитане на постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода 01.07.2024 г. – 30.06.2025 г. на организиран борсов пазар на електрическа енергия, следва да е около 120 евро/MWh, като е нужно да се отчетат и различните допълнителни фактори, които оказват влияние върху нея. Основният движещ фактор за покачването на цените на регионалните борси е дефицитът на електрическа енергия, особено в пиковите часови диапазони, на фона на увеличен капацитет за износ към Украйна, чиято енергийна инфраструктура продължава да бъде разрушавана. През зимните месеци износът към Украйна ще окаже допълнителен натиск на дефицитния пазар в Югоизточна Европа, предвид ограничения воден ресурс и липсата на достатъчно работещи гъвкави мощности. Наблюдават се и други фактори, които допълнително влияят на възходящия тренд на цената, като: опасенията за нова газова криза и повишението на цената на природния газ; повишеното потребление предвид по-студеното време спрямо 2023 година; различните форми на компенсации/помощи в региона, които изкривяват пазара чрез липса на търсене на дългосрочни продукти и нелимитирани оферти на краткосрочните пазари; гъвкавите мощности в региона при липса на воден ресурс са неконкуретни и активирането им води до нереално високи цени.

От началото на м. ноември 2024 г. пазарът на електрическа енергия се характеризира с изключителна волатилност, като за този двумесечен период изменението на фючърсите е с над 25,00 евро/MWh, като достига върхови стойности на 21.11.2024 г., след което бележи сериозен спад до 21.12.2024 г., като до края на годината отново се отчита ръст. При такава рязка динамика не може да се прогнозира доколко устойчива е тенденцията от последните два месеца. Освен това, цената ще се прилага през относително дълъг период – 6 месеца, поради което същата не следва механично да отразява всяко колебание, още повече, че в много случаи моментните стойности на фючърсите отразяват факти и обстоятелства със спорадичен и случаен характер. Следва да се отбележи и обстоятелството, че прогнозната пазарна цена на практика основно се прилага за производители, чието производство също има непостоянен характер и може да се повлияе от непредвидими фактори, поради което при прогнозирането следва да се подхожда изключително консервативно. В тази връзка, при настоящото определяне на прогнозната пазарна цена следва да се вземат предвид и ниските

стойности на фючърсните сделки към началото на м. ноември 2024 г. и средата на м. декември, като прогнозата се редуцира с около 11 евро/MWh до 108,50 евро/MWh.

При отчитане на горните факти и аргументи, прогнозната пазарна цена за базов товар следва да бъде в размер на 212,21 лв./MWh.

На основание чл. 376, ал. 1 и ал. 2 от НРЦЕЕ във връзка с ценообразуването по Решение № Ц-17 от 30.06.2024 г. Комисията е определила групови коефициенти, отразяващи отклонението между средната пазарна цена за базов товар на пазара ден напред за предходната календарна година и постигнатата среднопретеглена цена на пазара ден напред за предходната календарна година от съответната група – независим преносен оператор, оператори на електроразпределителни мрежи, производители на електрическа енергия, произведена от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, производители на електрическа енергия, произведена от слънчева енергия, производители на електрическа енергия, произведена от вятърна енергия, производители на електрическа енергия, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 MW, производители на електрическа енергия, произведена от биомаса и производители на електрическа енергия, произведена от други видове възобновяеми източници.

Предвид горното, при определената към настоящия момент прогнозна пазарна цена за базов товар в размер на 212,21 лв./MWh, прогнозната пазарна цена съответно за електропреносния оператор, електроразпределителните оператори и групите производители следва да бъде:

1. Независим преносен оператор – 219,01 лв./MWh;
2. Оператори на електроразпределителни мрежи – 227,28 лв./MWh;
3. Производители на електрическа енергия, произведена от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия – 217,86 лв./MWh;
4. Производители на електрическа енергия, произведена от слънчева енергия – 173,46 лв./MWh;
5. Производители на електрическа енергия, произведена от вятърна енергия – 204,39 лв./MWh;
6. Производители на електрическа енергия, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 MW – 226,45 лв./MWh;
7. Производители на електрическа енергия, произведена от биомаса – 215,31 лв./MWh.

С оглед изложеното, отклонението между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за периода 01.07.2024 г. – 30.06.2025 г. в размер на 173,09 лв./MWh спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар в размер на 212,21 лв./MWh е в размер на 22,60 %, в същия размер е и тази разлика по отношение на прогнозната пазарна цена за независимия преносен оператор и за операторите на електроразпределителни мрежи.

Посочената разлика обосновава наличие на съществено изменение на прогнозната пазарна цена за базов товар по смисъла на § 1, т. 16а от Допълнителната разпоредба (ДР) на НРЦЕЕ, според която разпоредба съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за съответен период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар е налице, ако това изменение е в размер над 15 на сто.

Горните факти и обстоятелства обосновават необходимост от откриване на процедура за изменение на утвърдената с Решение № Ц-18 от 30.06.2024 г. на КЕВР, в частта по т. 3, цена за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на

железопътния транспорт при условията на чл. 31б, ал. 1, т. 3 от ЗЕ. В този случай КЕВР може да приеме съкратена процедура и срокове, а решението за изменение на цената влиза в сила от деня на приемането му от Комисията – чл. 31б, ал. 3 и ал. 4 от ЗЕ и чл. 53 от НРЦЕЕ.

Посочената по-горе прогнозна пазарна цена за базов товар се отразява на цената за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт, както следва:

С Решение № Ц-18 от 30.06.2024 г., в частта по т. 3, КЕВР е утвърдила цена за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт в размер на 0,1486 лв./kWh, без ДДС, при необходими годишни приходи – 44 423 хил. лв. и пренесена електрическа енергия – 298 940 MWh.

Изменението на определената за целите на ценообразуването на електроразпределителните дружества прогнозна пазарна цена и изменението на цената за пренос на електрическа енергия през електропреносната мрежа утвърдени с Решение № Ц-3 от 01.01.2025 г., водят до изменение на признатата стойност на разходите на ДП НКЖИ за закупуване на електрическа енергия за покриване на технологичните разходи при разпределение на електрическа енергия, които представляват ценообразуващ елемент на цената. Промяната на тези разходи води до изменение на размера на необходимия оборотен капитал на ДП НКЖИ, съответно на регулаторната база на активите на предприятието. Това от своя страна се отразява и върху нормата на възвръщаемост на капитала.

Във връзка с горното ценообразуващите елементи, формиращи цената за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт, се изменят както следва:

1. Технологични разходи при разпределение на електрическа енергия:
 - размер на технологичните разходи – 2%;
 - цена на електрическата енергия за технологичен разход – 227,28 лв./MWh, разходи за балансиране в размер на 1,80 лв./MWh, цена за достъп до електропреносната мрежа в размер на 0,85 лв./MWh, цена за пренос през електропреносната мрежа в размер на 14,51 лв./MWh и цена за задължения към обществото в размер на 0,00 лв./MWh.
2. Среден годишен разход за амортизации – 7 642 хил. лв.
3. Регулаторна база на активите:
 - средна балансова стойност на съществуващите активи за регулаторния период – 21 488 хил. лв.;
 - среден номинален размер на инвестициите – 39 981 хил. лв.;
 - необходим оборотен капитал – 4 500 хил. лв.
4. Експлоатационни и административни разходи за дейността „разпределение на тягова електрическа енергия“ – 43 464 хил. лв.
5. Норма на възвръщаемост – 1,17%.
6. Корекции съгласно чл. 38, ал. 5 и ал. 9 от НРЦЕЕ:
 - корекция съгласно чл. 38, ал. 5 от НРЦЕЕ – (минус) – 1 109 хил. лв.;
 - корекция по чл. 38, ал. 9 от НРЦЕЕ – (минус) – 1 610 хил. лв.

В резултат на гореизложеното, утвърдената с Решение № Ц-18 от 30.06.2024 г., в частта по т. 3, цена за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт, без ДДС, следва да бъде в размер на 0,14949 лв./kWh, без ДДС, при необходими годишни приходи – 44 690 хил. лв. и пренесена електрическа енергия – 298 940 MWh.

На основание чл. 31а, ал. 2, чл. 31б, ал. 1, т. 3 и ал. 3 от Закона за енергетиката във връзка с чл. 30, ал. 1, т. 15 от Закона за енергетиката и чл. 40, ал. 1, т. 3 и чл. 53 от Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия

КОМИСИЯТА ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

РЕШИ:

Изменя, считано от 01.01.2025 г., Решение № Ц-18 от 30.06.2024 г., в частта по т. 3, като утвърждава на Държавно предприятие „Национална компания железопътна инфраструктура“ цена за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт, без ДДС, в размер на 0,14949 лв./kWh, без ДДС, при необходими годишни приходи – 44 690 хил. лв. и пренесена електрическа енергия – 298 940 MWh.

Решението подлежи на обжалване пред Административен съд – София град в 14-дневен срок.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н. ИВАНОВ

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

РОСИЦА ТОТКОВА